
Yenişemeyenler

:date: 2015-03-26 21:48:31 +0200

.. :author: Emin Reşah .. :date: Wed Mar 25 10:20:14 EET 2015 .. :dp: 13036

Demokrasinin tarifini *yenişemeyenler rejimi* diye yapmak lazım. Yeniden bir taraf olduğunda ortadan kalkıncaya kadar yenişemiyorlar. Halk bu taraflar arasında *hakem* diyebiliriz, aktörün kendisi değil, zaten kalabalıktan aktör olmaz. Ancak sahnedeki aktörler, oyun kurallarını kimin daha çok alkış alacağına göre kurmuş. Alkışlayanın halk olması, oyunu onun oynadığı anlamına gelmiyor. Yenişemeyenler de, sahnedeki aktörler. Oyunlar alkış aldıkça devam ediyor, ancak bir yerdeki seyircinin sıkılacağı ve sahnedekilerin değişeceği umuluyor. Demokrasi tarifim bu kadar.

Geçen günlerde Singapur'un *Atatürkü* öldü. Kurucu başbakanı. Singapur pek demokrat değil velakin ticaret ve zenginlik tarafında demokrasiye de ihtiyacı yok. Otoriter Kapitalizm diyorlar. Pasta büyük olduğunda, insanlar da pastadan paylarına düşen karşılığında susmaya razı demek. Sahnedekiler seyirciyi yeterince güzel oyalayabiliyorsa, tek kadro olmuş, pek de farketmiyor demek.

Demokrasinin her derde deva olduğunu iddia edenler, insanların isyan etmesine sebebin özgürlükten çok açlık olduğunun farkında değil mi? Bazı zamanlar insanların açlıkla kölelikleri denk düşebilir. Birinde grip de var, kanser de var, öldükten sonra gripten öldü demek ne kadar doğru?

Bunların arasında o kadar bağlantı olmadığını, daha doğrusu *bağlantının* ortaya konmasının o kadar da kolay olmadığını kabul edebiliriz. Örneklere bakıyoruz, bir yanda Amerika gibi, İngiltere gibi *demokrasi şampiyonları*, ancak diğer tarafta demokrasinin kalkınma için o kadar da mühim olmadığını işaret eden Çin gibi, Singapur gibi örnekler. Dahası gelişme dediğimizde, devletlerin hemen hepsinin farklı yollardan oraya gittiğini, Hindistan'ın sorun ve avantajlarının, Brezilya'nın sorun ve avantajlarıyla aynı olmadığını ve *demokrasinin* bu dertlerin kimisine deva iken, kimisine olmadığını da söyleyebiliriz. Bizde demokrasiyi eleştirmek bir gelenek olarak mevcuttu, İslamcı siyasi edebiyatın yarısı demokrasi eleştirisine ayrılmıştı. Sonra devran dönüp demokrasi yoluyla *iktidar* olunca, o kitaplar ve sözler ortadan kalktı. Belki fikirler hala değişmedi ancak nasıl olduysa demokrasi bizim cici ineğimiz oldu. Milli Demokrasidik Yarış Günleri.

Son birkaç senedir, hem dışardan, hem içerden gözlediğimiz şu: *İslamcı bir lider amuda kalkıp ağzıyla kuş tutsa bile **demokrat** sayılmaz.* Erdoğan'ın *değişimi* de bunu idrak etmesiyle belirginleşti. 2002'den bu tarafa neyin değiştiğini soruyorsanız, değişen bu. En son Mısır darbesiyle, Erdoğan ve çevresindekiler de, güçlü olmadıkları müddetçe demokrasi prensiplerinin kendilerini kurtarmayacağını anladı.

O sebeple beri *güçlü olmak* hedefini, *demokratlık* hedefinden daha üstün tutuyorlar. Anlaşılmaz bir durum değil.

Ancak bu gücün, demokrasinin aleyhine bir gelişme olduğunu düşünen de çok. Demokrasinin bir *yenişemeyenler rejimi* olduğunu düşünen herkes, bir tarafın fazla güçlenmesinin, demokrasinin kadük

---

kalmasıyla sonuçlanacağını biliyor olmalı. *Ya sahneye çadır kurarsa?* Demokrasi dediğimiz neticede denk taraflar arasındaki bir mukavele. *Alkış kesildiğinde sahneden ineceksin.* Bir tarafın artık mukaveleye uymak zorunda olmadığını düşündüren işaretler, diğer taraflarda endişe meydana getiriyor.

Burada bir tarafın fazla güçlenmesine kızabilirsiniz. Türkiye’de yapılan bu. Erdoğan’ın nasıl olup da bu kadar uzun süredir *hala* hükümet edebildiğine kızıyorlar. Bununla beraber asıl arızanın belki demokrasi anlayışlarından, belki de *mukavelenin* yenilenme zamanı gelmesinden kaynaklandığını gözden kaçırıyorlar. Belki de Arınç’ın ve Erdoğan’ın kaba otoriterliğine *içerden* ses etmeye başlayanların nihayeti, bu ülkenin muhalefetine de (zamanında tahmin ettiğim gibi) AK Parti içinden doğma sancılarıdır.

Demokrasi bir *yenişemeyenler rejimi* olabilir, ancak *gelişemeyenler rejimi* herhalde değildir. Eğer muhalefet denen zevat insanların doksan senedir ezberlediği oyundan fazlasını sunamıyorsa, iktidar içinden birileri de en azından farklı bir oyun sunmak isteyecektir. *AK Parti çatlıyor* diye sevinenler, bu ülkenin demokrasi mukavelesinin *Sağ İslamcılar* ve *Sol İslamcılar* arasında yapıldığı günleri görünce, muhtemelen bugünü ararlar.